

Delg. kvitto

Enligt sändlista

Förordnade om naturreservat för Åmarken, Robertsfors kommun

(3 bilagor)

Uppgifter om reservatet

Namn	Åmarken
Nummer	2402179
Reg-DOS id	2012984
Natura 2000	-
Kommun	Robertsfors
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	Ca 20 km NV Ånäset, ekokarta 22K 0i & 22K 1i mittkoordinat: 1740528, 7155210
Naturgeografisk region	30A: Norrlands vågiga bergkullterräng med mellanboreala skogsområden
Gräns	Se bifogad karta
Markägare	Staten genom naturvårdsfonden
Fastigheter	Åmarken 1:7
Förvaltare	Länsstyrelsen i Västerbottens län
Totalareal	85,2 ha
Skyddad produktiv skog	55,6 ha

Beskrivning av reservatet

Naturreservatet Åmarken ligger i den nordvästra delen av Robertsfors kommun, och gränsar i väster till Skellefteå kommun. Området ligger i ett mycket flackt landskap, 120-130 meter över havsytan. Skogsmarken i reservatet har genomgående hög markfuktighet och ytligt liggande grundvatten. På många ställen finns små svackor med stående vatten eller mjuka vitmossemattor. Svag dikningspåverkan märks lokalt på några ställen. Dikena som finns är gamla, grunda och handgrävda och har inte haft någon storskalig hydrologisk effekt på området. Södra delen av området består av en medelstor, glest tallklädd blandmyr, Ramsarmyran, som avvattnas åt norr och nordost genom området. Bäckens som dränerar Ramsarmyran rinner genom området, först norrut från myren, sedan österut ut ur reservatet.

Berggrunden består helt av metagråvacka, som är karakteristisk för större delen av länets kustområde. Någon kilometer nordnordväst om reservatet finns ett ca en mil långt och en kilometer brett stråk med fin- till medelkornig ljusgrå metagranit till metagranodiorit och metavulkanit. Med tanke på dominerande isrörelseriktning från nordväst bör dessa bergarter finnas inblandade i den lokala moränen. Jordarten inom reservatet består av morän utan några särskilda ytformer. Reservatet ligger under högsta kustlinjen.

Den vanligaste skogstypen i reservatet är en starkt olikåldrig gransumpskog med stort inslag av glasbjörk som har utvecklats fritt under i stort sett hela 1900-talet. Genomsnittsåldern är måttlig, ungefär 100-120 år, men det finns även allmänt med kvarlämnade rester av de gamla bestånden i form av spridda gammelgranar som idag är mellan 150-200 år gamla. Granen utgör merparten av virkesförrådet, men inslaget av björk är stort, ca 10-20 %. Andelen björk varierar, i vissa mindre sumpskogsavsnitt utgör björken nästan halva virkesförrådet, men på frisk mark är andelen björk låg. Tall förekommer med enstaka exemplar i sumpiga delar, mer allmänt på frisk, högre belägen mark. Här och var på fastmarkspartierna finns även inslag av enstaka äldre aspar och sälgar. Granbestånden är ofta fullskiktade och innehåller träd av alla åldersklasser. Slutenheten varierar, men skogen är på många ställen mycket tät och det pågår en omfattande självgallring. Det finns därför allmänt till rikligt med död ved i skogarna, både stående och liggande björk och gran. Mängden död ved varierar dock mycket inom området. I de välslutna, skiktade granbestånden är hänglavstillgången oftast god med gott om mindre bålar av garnlav och skägglavar. I kantzonerna närmast Ramsarmyran växer ca 130-årig tallskog. Produktiviteten är låg och det är diffusa övergångar mot tallkärr av ristyp ut mot myren. I reservatet finns också ett mindre bestånd med yngre björkrik tallskog, uppenbarligen föryngrad under 1940-talet.

Några enstaka av de äldsta tallarna i reservatet uppvisar brandspår i form av ett, delvis igenvallat brandljud. Då inga kolrester hittats på stubbar och torrträd i området och de finns gott om åtminstone drygt 200 årig gran i beståndet härrör brandspåren troligen inte från någon omfattande skogsbrand.

Ramsarmyran i områdets södra del utgörs av en medelstor strängblandmyr. Myrens centrala delar karakteriseras av breda mossesträngar som delvis är radiärt utbildade, däremellan ligger fattiga mjukmattekärr med kallgräs, lågvuxen starr och tuvull. I myrens östra del finns en mindre lösbottenflark samt ett par mindre utströmningsområden mot den södra skogskanten. Ramsarmyrans yttre delar består av ett glest trädbevuxet tallkärr med inslag av enstaka gammeltallar och hyfsad tillgång på äldre torrträd och torrstubbar.

Åmarkens karaktär av naturskogsartade, lövrika sumpskogar med lång skoglig kontinuitet gör området gynnsamt för växter och djur som är beroende av ostörda ekosystem. Inom området har följande rödlistade arter och signalarter påträffats (hotkategori inom parentes): blodticka, doftskinn (NT), gam-

melgransskål (NT), harticka (NT), talticka, ullticka, blanksvart spiklav, bårdlav, kortskaftad ärgspik, liten spiklav, lunglav (NT), vedskivlav, violettgrå tagellav (NT), orre, spillkråka, tjäder och tretåig hackspett (VU).

Inga kända fornlämningar eller kulturminnen finns inom reservatet. Merparten av reservatets skogar bär spår av äldre tiders nyttjande av skogsmarken. Det finns bland annat rikligt med gamla, helt mjuka stubbar, efter ganska omfattande avverkningar under 1900-talets början. I kanten mot Ramsarmyran finns uppbrutna tjärstubbar som vittnar om att skogen i reservatet nyttjats för tjärbränning. De brandspår som finns på enstaka av områdets gammeltallar antyder att svedjebruk kan ha förekommit i delar av reservatet. Reservatets skogar har under lång tid nyttjats som vinterbetesområde av rennäringen.

Åmarken är i dagsläget i stort sett helt okänt bland den friluft- och naturintresserade allmänheten. Området nyttjas därför i mycket liten omfattning för rekreatiönsändamål.

Ärendets beredning

Åmarkens höga naturvärden uppmärksammades i samband med att Skogsvårdsstyrelsen genomförde en översiktlig nyckelbiotopsinventering av området under sommarn 2005. Man fann då fem nyckelbiotoper med en sammanlagd areal av 12,6 ha inom berörd fastighet. Denna fastighet hade då precis sålts av från länsstyrelsens jordfond till en privatperson. Både länsstyrelsen och köparen saknade vid försäljningstillfället kännedom om områdets naturvärden. Länsstyrelsen genomförde under samma sommar en egen inventering av området och klassade 85 procent av objektet som värdekärna.

Då området hyser höga naturvärden bedömde länsstyrelsen att området bör skyddas som naturreservat. Den 13 september 2005 tillstyrkte Naturvårdsverket att länsstyrelsen kunde påbörja förhandlingar med berörd markägare för att bilda ett naturreservat av området.

Förhandlingarna avslutades 2005-12-21 med att staten köpte tillbaka den del av fastigheten som nu förslås bli naturreservat.

Reservatsförslaget har sänts på remiss till berörda sakägare och myndigheter. Samtliga instanser tillstyrker länsstyrelsens reservatsförslag, SGU dock med tillägget att prospekteringsverksamhet bör tillåtas inom reservatet då det ligger i närheten av ett prospekteringsintressant område. Länsstyrelsen har beaktat remissinstansernas synpunkter i beslutet.

Syftet med reservatet

Syftet med säkerställande och skötsel av Åmarkens naturreservat är att bevara värdefulla naturmiljöer såsom gamla hänglavsrika granskogar och löv-

rika gransumpskogar i gynnsamt tillstånd. Naturliga processer och vattenståndsfuktuationer ska tillåtas fortgå ostört. Naturskogsstrukturer som skiktning, död ved och gamla grova träd ska finnas i gynnsam omfattning. Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela reservatet och besökare ska kunna se och uppleva områdets typiska naturmiljöer och arter. Utöver friluftsliv, ska reservatet även kunna utnyttjas för naturstudier, undervisning och forskning.

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) att det område som redovisas på bifogad karta, bilaga 1, ska vara naturreservat.

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan, bilaga 2.

Motiv för beslutet

Områden med naturskog blir allt mer sällsynta i länet och att bevara dessa kvarvarande fragment av det ursprungliga skogslandskapet är avgörande för att bevara skogens ursprungliga flora och fauna. Inom den naturgeografiska region (30 a) där Åmarken är belägen utgör arealen skyddad naturskog endast 0,4 % av den totala skogsmarksarealen. Området har stor betydelse för flera sällsynta och hotade arter som är beroende av gamla naturskogar. Reservatet är så stort att dess nuvarande karaktär kan bevaras och på sikt även utvecklas.

Länsstyrelsen bedömer att området är prioriterat enligt de nationella och regionala strategierna för skydd av skog. I och med detta beslut om naturreservat så skyddas 55,6 hektar produktiv skogsmark med höga naturvärden. Skyddet av detta område har stor betydelse för att miljömålet levande skogar ska nås.

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk och andra arbetsföretag eller anläggningar ej går att förena med bevarande av områdets värden. Området är viktigt för bevarande av den biologiska mångfalden. Därför är detta, enligt länsstyrelsens uppfattning, ett område som i enlighet med miljöbalkens 1 kap 1 § bör skyddas i form av naturreservat enligt 7 kap 4 §.

Länsstyrelsen bedömer att de positiva effekterna för bevarandet av den biologiska mångfalden och för allmänheten är stora och överväger de negativa effekterna som orsakas av inskränkningarna i markanvändning. Vid avvägning enligt 7 kap 25 § ha länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås.

Reservatsföreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter ska gälla.

Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet (7 kap 5 § miljöbalken)

Utöver vad som gäller i andra lagar och författningar är det förbjudet att

1. uppföra byggnad eller annan anläggning,
2. anlägga väg, mark- eller luftledning,
3. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar marktopografi, yt- eller dräneringsförhållanden som att gräva, plöja, spränga, borra, schakta, dika, dikesrensa, dämma, dränera, utfylla, tippa, dumpa eller anordna upplag,
4. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, upparbeta vindfällan, ta frö eller vidta någon skogsbruks- eller skogsvårdsåtgärd,
5. plantera in för trakten främmande djur- eller växtart,
6. framföra motordrivet fordon med undantag för uttransport av fälld älg vid älgjakt och för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark,
7. släppa ut eller sprida gifter, vådliga ämnen, bekämpningsmedel, kalk eller växtnäringsmedel.

Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för åtgärder som behövs för att nå syftet med reservatet enligt skötselplanen.

Föreskrifter om förpliktelse för fastighetsägare och/eller annan sakägare att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet.

1. utmärkning av reservatet,
2. uppsättning av informationstavlor,
3. skötselåtgärder enligt skötselplan,
4. undersökningar och övervakning av områdets växt och djurarter.

Föreskrifter om rätten att färdas och vistas i, samt om ordningen i övrigt, inom reservatet (7 kap 30 § miljöbalken)

Utöver vad som gäller i andra lagar och författningar är det förbjudet att

1. framföra motordrivet fordon med undantag för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark,
2. störa djurlivet, t ex genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 m,
3. göra åverkan på mark- eller växtlighet, döda, stående och liggande träd inräknade,
4. plocka eller insamla växter eller växtdelar, lavar, mossor och svampar med undantag för bär och matsvamp,
5. fånga eller insamla insekter och andra djur,
6. uppsätta tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift och därmed jämförbar anordning.

Upplysningar

Länsstyrelsen vill erinra om att utöver reservatsföreskrifterna gäller även andra lagar, förordningar, och föreskrifter för området.

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl.

Enligt 29 kap 8 och 9 §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap 5 och 30 §§ miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid med meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Efter bildandet av naturreservatet omfattas området inte av bestämmelserna i skogsvårdslagen.

Lorentz Andersson

Andreas Garpebring

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Hur man överklagar

Sändlista

Miljö- och Bygghuset, Robertsfors Kommun, 915 81 Robertsfors
Lantmäterimyndigheten i AC-län, Box 3044, 903 02 Umeå
Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 Sthlm
SGU, Uppsala, Box 670, 751 28 Uppsala
Skogsstyrelsen, Ulf Marklund, Box 284, 901 06 Umeå
Malå Sameby, Jonas Larsson, Sorselevägen 3, 930 70 Malå
Naturskyddsföreningen i Västerbotten, c/o Torgny Forsgren,
Arvid Franklins väg 18, 921 35 Lycksele

Kopia inklusive bilagaor

Patrik Nygren, Västra Hökmark 232, 930 10 Lövånger